

## ZWIERZĘTA

# Ciekawostki o bocianach: 36 sprawdzonych faktów

Ciekawostki zebrał: Marcin Balana · Opublikowano: 14.10.2026 · Zaktualizowano: 20.10.2026 · Zweryfikowano: 20.10.2026

Według wstępnych wyników międzynarodowego spisu w 2024 r. w Polsce gniazdowało około 45 tys. par bocianów białych, czyli mniej więcej 1/6 światowej populacji. Bocian waży zaledwie 2,5–4,4 kg, ale jego gniazdo waży średnio około 300 kg. To, że bociany zimują w Afryce, potwierdził w 1822 r. ptak z afrykańską strzałą w szyi, a naukowcy z Instytutu Maxa Plancka śledzili ich wędrówki m.in. nadajnikami GPS lżejszymi niż 60 g.

## NAJWAŻNIEJSZE W SKRÓCIE

- Bocian biały waży 2,5–4,4 kg, a rozpiętość jego skrzydeł to 180–218 cm.
- Gniazdo bociana waży średnio około 300 kg, a bywa, że 700 kg.
- W 2024 r. w Polsce gniazdowało około 45 tys. par bocianów białych, a w latach 2004–2005 około 52,5 tys.
- W 1822 r. w Meklemburgii zastrzelono bociana z afrykańską strzałą w szyi, co dowiodło, że bociany zimują w Afryce.
- Około 60% młodych bocianów nie przeżywa pierwszej wędrówki.
- W Polsce na początku XXI w. gniazdowało 1100–1200 par bocianów czarnych.
- Dzień Bociana Białego obchodzimy 31 maja.

## Wygląd i zachowanie

### 1 Bocian waży 2,5–4,4 kg, a rozpiętość skrzydeł ma około 2 m

Bocian biały (*Ciconia ciconia*) waży 2,5–4,4 kg, ma 95–110 cm długości i 180–218 cm rozpiętości skrzydeł. To duży biały ptak z czarnymi lotkami. Długie czerwone nogi dają mu lepsze pole widzenia i dostęp do siedlisk niedostępnych dla wielu innych zwierząt. Dziób dorosłych ptaków jest czerwony, a młodych ciemnoszary.[1]

Źródło: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Bocianie święto, Data publikacji: 2024.05.31, Data odczytu: 2026.10.15

### 2 Żaden z około 20 gatunków bocianów nie ma w pełni rozwiniętego narządu głosu

Na świecie żyje około 20 gatunków bocianów i żaden nie ma w pełni rozwiniętej krtani dolnej, czyli narządu głosu ptaków. Dlatego bociany są nieme lub prawie nieme. Niektóre, gdy są podekscytowane, głośno klekoczą dziobem. W locie wyciągają szyję do przodu i zostawiają nogi z tyłu, na zmianę machając skrzydłami i szybując.[2]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Stork, Data odczytu: 2026.10.15

### 3 Pierwsze bociany wracają już pod koniec lutego

Pierwsze bociany wracają z zimowisk już pod koniec lutego, ale najczęściej przylatują w 2. połowie marca i w 1. połowie kwietnia. Samiec ogłasza zajęcie gniazda klekotem, który ma zwabić samicę. Klekot w duecie obojga ptaków jest częścią rytuału godowego i ma odstraszać inne bociany, które chciałyby przejąć gniazdo.[3]

Źródło: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie, Ochrona warmińsko-mazurskiej populacji bociana białego , Data publikacji: 2024.11.25, Data odczytu: 2026.10.15

### 4 W pierwszych tygodniach życia piskląt bociany żerują 1,5–3 km od gniazda

W pierwszych 3 tygodniach życia piskląt dorosłe bociany żerują najczęściej 1,5–3 km od gniazda, a gdy młode potrzebują więcej jedzenia, latają dalej. Szukają pokarmu głównie na łąkach, pastwiskach, w uprawach koniczyny i lucerny, w rowach, starorzeczach i na stawach. Na polach żerują rzadko, najczęściej podczas orki.[4]

Źródło: Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Biologia , Data odczytu: 2026.10.15

## Gniazda i lęgi

### 5 Bocianie gniazdo waży średnio około 300 kg

Według szacunków naukowców, na które powołuje się RDOŚ w Olsztynie, gniazda bocianów białych ważą średnio około 300 kg, a niektóre nawet 700 kg. Ciężkie gniazda spadają z przeciążonych dachów, a mury budynków pękają. Dlatego w 2024 r. RDOŚ w Olsztynie postawiła na Warmii i Mazurach 17 słupów z platformami dla bocianów.[3]

Źródło: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie, Ochrona warmińsko-mazurskiej populacji bociana białego , Data publikacji: 2024.11.25, Data odczytu: 2026.10.15

### 6 Platforma dla bocianów ma 130 cm średnicy

Platformy, które RDOŚ w Olsztynie zamontowała w 2024 r., mają 130 cm średnicy i stoją na drewnianych słupach wysokich na 8–9 m. Wypełnia się je gałęziami, sianem lub słomą, a wierzch przykrywa darnią ułożoną korzeniami do góry. Darni nie pozwala wiatrowi wywiać materiału i przypomina klepisko, które powstaje w prawdziwym bocianim gnieździe.[3]

Źródło: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie, Ochrona warmińsko-mazurskiej populacji bociana białego , Data publikacji: 2024.11.25, Data odczytu: 2026.10.15

### 7 W 2004 r. już około 60% gniazd stało na słupach energetycznych

W latach 70. XX w. na słupach energetycznych w Polsce było tylko 3% bocianich gniazd, a w 2004 r. już około 60%. Dawniej bociany budowały gniazda głównie na dachach, a energetycy montują dziś na słupach specjalne platformy. Gniazda powstają zwykle 10–20 m nad ziemią i służą kolejnym pokoleniom przez dziesiątki lat. W ich wyściółce bywa niestety nylonowy sznurek, śmiertelnie groźny dla ptaków.[5][1]

Źródła: Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Poradnik ochrony bociana białego (wyd. II poprawione, 2017) , Data odczytu: 2026.10.20; Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Bocianie święto , Data publikacji: 2024.05.31, Data odczytu: 2026.10.20

## 8 W gniazdach bocianów mieszka ponad 10 gatunków ptaków

W gniazdach bociana białego stwierdzono ponad 10 gatunków gniazdujących w nich ptaków, m.in. wróble, mazurki, szpaki, pliszki siwe, kawki i sroki. Wyjątkowo gnieździły się w nich nawet krzyżówki i pustułki. Zimą wróble, mazurki i szpaki nocują w bocianich gniazdach i chronią się w nich przed złą pogodą.[4]

Źródło: Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Biologia , Data odczytu: 2026.10.15

---

## 9 Pobielone gniazda bociany zajmowały w 92%

Badacze z PTOP i kilku uczelni sprawdzili, że przeniesione, wcześniej zajmowane gniazda, których boki przed przylotem bocianów pobielono wapnem, zostały zajęte w 92%, a niepobielone w 72%. Wapno imituje odchody, którymi bociany oznaczają zajęte gniazdo. Metoda nie zadziałała jednak w zupełnie nowych gniazdach zbudowanych przez ludzi.[6]

Źródło: Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Bocianie gniazdo , Data publikacji: 2020.12.10, Data odczytu: 2026.10.15

---

## 10 Samica składa zwykle 3–5 jaj

Samica bociana białego składa najczęściej 3–5, a czasem nawet 7 jaj, a wysiadywanie trwa 33–35 dni. Gdy okazuje się, że sezon będzie ubogi w pokarm, bociany wyrzucają z gniazda jedno lub więcej jaj. Pary zakładające rodzinę pierwszy raz często wychowują jedynaków. Przeciętą parą w ciągu życia ma 5 lęgów i wychowuje 12–15 młodych.[1]

Źródło: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Bocianie święto , Data publikacji: 2024.05.31, Data odczytu: 2026.10.15

---

## 11 Młode bociany próbują latać po 60–65 dniach

Od wyklucia się młodych bocianów białych do ich pierwszych prób lotu mija około 60–65 dni. Na ogół jedna bociania para wyprowadza 2 lub 3 młode, rzadziej 4. W korzystnych sezonach nierzadkie są lęgi z 5 młodymi, a wyjątkowo nawet z 6. Wędrowka na zimowiska zaczyna się mniej więcej w połowie sierpnia, a odloty mogą trwać do września.[5]

Źródło: Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Poradnik ochrony bociana białego (wyd. II poprawione, 2017) , Data odczytu: 2026.10.19

---

## 12 Rok 2025 był najgorszy w 5-letnim monitoringu bocianów PTOP

W 2025 r. pary bocianów, które PTOP kontrolowało w 9 obszarach Natura 2000 w 4 województwach, wychowały średnio tylko 1,96 młodego. Rok wcześniej było to 2,41 młodego. Aż 92 gniazda i platformy pozostały puste. Według PTOP był to najgorszy rok w całym pięcioletnim monitoringu, prawdopodobnie z powodu zimnej i bardzo suchej wiosny.[7]

Źródło: Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Podsumowanie pięcioletniego 2021-2025 monitoringu bocianów białych , Data publikacji: 2025.09.29, Data odczytu: 2026.10.15

---

## Wędrowki

## 13 Bociany lecą ponad 40 km/h i pokonują 340 km dziennie

Przy dobrej pogodzie wędrujące bociany lecą średnio ponad 40 km/h i pokonują dziennie około 340 km. Nie machają stale skrzydłami jak gęsi, lecz szybują na wznoszących prądach powietrza. Oficjalny rekord wysokości to 1550 m. Niektóre przemierzają nawet 12 tys. km w 30–40 dni.[1]

Źródło: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Bocianie święto , Data publikacji: 2024.05.31, Data odczytu: 2026.10.15

---

## 14 Polskie bociany zimują nawet na południu Afryki

Bociany przylatują do Polski w marcu lub kwietniu, a w sierpniu i wrześniu odlatują. Najczęściej lecą szlakiem wschodnim do Afryki Równikowej. Część z nich tam zimuje, a inne docierają nawet do południowych wybrzeży Afryki. Według RDOŚ w Bydgoszczy zmiany klimatu powoli wpływają zarówno na miejsca, jak i terminy wędrówek ptaków.[1]

Źródło: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Bocianie święto , Data publikacji: 2024.05.31, Data odczytu: 2026.10.15

---

## 15 Około 60% młodych bocianów nie przeżywa pierwszej wędrówki

Według poradnika PTOP około 60% młodych bocianów białych nie przeżywa trudów pierwszej wędrówki. Instytut Maxa Plancka podaje, że w 1. roku życia ginie 75% młodych bocianów. Z danych obrączkarskich przytaczanych przez badaczy wynika, że roczna przeżywalność młodych bocianów to 33%, a dorosłych 83%. Ptaki, które przetrwają, mogą wędrować jeszcze przez około 30 lat.[5][8][9]

Źródła: Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Poradnik ochrony bociana białego (wyd. II poprawione, 2017) , Data odczytu: 2026.10.20; Rotics S. i in., The challenges of the first migration: movement and behaviour of juvenile vs. adult white storks with insights regarding juvenile mortality , Data publikacji: 2016.05.19, Data odczytu: 2026.10.20; Max-Planck-Gesellschaft, Storks on the wing , Data publikacji: 2018.05.24, Data odczytu: 2026.10.20

---

## 16 Młode bociany machają skrzydłami o 23% częściej niż dorosłe

W latach 2011–2013 naukowcy założyli nadajniki GPS 64 młodym i 62 dorosłym bocianom białym w Niemczech. Okazało się, że młode ptaki zamiast szybowania o 23% częściej niż dorosłe używały lotu z machaniem skrzydłami. Według szacunków badaczy zużywały przez to w locie o 14% więcej energii. Badanie miało pomóc zrozumieć, dlaczego młode bociany giną znacznie częściej niż dorosłe.[8]

Źródło: Rotics S. i in., The challenges of the first migration: movement and behaviour of juvenile vs. adult white storks with insights regarding juvenile mortality , Data publikacji: 2016.05.19, Data odczytu: 2026.10.20

---

## 17 Bociany zimujące blisko ludzi zużywają mniej energii

Naukowcy śledzili młode bociany z 8 populacji i sprawdzili, ile energii zużywają w pierwszych miesiącach życia. Ptaki zimujące na terenach gęściej zaludnionych przez ludzi zużywały jej mniej. Wynikało to z krótszych codziennych wypraw po pokarm, bliższych zimowisk albo z całkowitej rezygnacji z wędrówki.[10]

Źródło: Flack A. i in., Costs of migratory decisions: A comparison across eight white stork populations , Data publikacji: 2016.01.22, Data odczytu: 2026.10.15

## 18 Bociany zimujące za Saharą lecą ponad 3 razy dalej

Młode bociany białe, które zimowały na południe od Sahary, pokonywały ponad 3 razy dłuższą drogę niż bociany zimujące dalej na północy. W czasie wędrówki zużywały przy tym tylko o 30% więcej energii. Ptaki zostające bliżej znajdowały za to łatwo dostępny pokarm na wysypiskach i składowiskach odpadów. Wyniki badań opisał serwis Nature Middle East w styczniu 2016 r.[11][10]

Źródła: Nature Middle East (Sedeer El-Showk), Stork Trek: migratory costs and strategies , Data publikacji: 2016.01.27, Data odczytu: 2026.10.20; Flack A. i in., Costs of migratory decisions: A comparison across eight white stork populations , Data publikacji: 2016.01.22, Data odczytu: 2026.10.20

## 19 W 2008 r. w Portugalii zimowało 10 020 bocianów

Liczba bocianów białych zimujących w Portugalii wzrosła z 1187 w 1995 r. do 10 020 w 2008 r. Badacze założyli nadajniki GPS/GSM 17 osiadłym bocianom. Poza sezonem lęgowym ptaki latały do wysypisk nawet 48,2 km, a w czasie lęgów najwyżej 28,1 km. Badanie jako pierwsze potwierdziło, że osiadłe bociany korzystają ze swoich gniazd przez cały rok.[12]

Źródło: Gilbert N.I. i in., Are white storks addicted to junk food? Impacts of landfill use on the movement and behaviour of resident white storks (Ciconia ciconia) from a partially migratory population , Data publikacji: 2016.03.15, Data odczytu: 2026.10.20

## Badania nad bocianami

## 20 W 1822 r. bocian przyleciał do Meklemburgii z afrykańską strzałą w szyi

21 maja 1822 r. w Klützer Winkel w Meklemburgii, niedaleko wybrzeża Bałtyku, zastrzelono bociana białego z afrykańską strzałą w szyi. Strzała miała około 76 cm (30 cali) i przebijała szyję na wylot. Ptak, nazwany Pfeilstorch, trafił do kolekcji zoologicznej Uniwersytetu w Rostocku, gdzie jest do dziś. Był dowodem, że bociany zimują w Afryce, a nie np. na Księżycu.[13][14]

Źródła: Nordkurier, Einzigartiger Fund an der Ostsee: Der Storch mit dem Pfeil, der die Wissenschaft veränderte , Data publikacji: 2026.01.09, Data odczytu: 2026.10.20; National Audubon Society, What This Gruesome Stork Taught Us About Bird Migration , Data publikacji: 2023.10.30, Data odczytu: 2026.10.20

## 21 Nadajniki na bocianach ważą mniej niż 60 g

Naukowcy z Instytutu Maxa Plancka śledzili młode bociany białe z nadajnikami lżejszymi niż 60 g. Co 15 minut urządzenia przez 2–5 minut zapisywały pozycję GPS ptaka co sekundę. Dane pokazały, że w stadzie są przywódcy i naśladowcy. Przywódcy odnajdują kominy ciepłego powietrza i prowadzą do nich grupę, a naśladowcy muszą częściej machać skrzydłami i opuszczają komin przed jego szczytem.[9][15]

Źródła: Max-Planck-Gesellschaft, Storks on the wing , Data publikacji: 2018.05.24, Data odczytu: 2026.10.20; Flack A. i in., From local collective behavior to global migratory patterns in white storks , Data odczytu: 2026.10.20

## 22 Bocian Redrunner przeleciał prawie 4000 km, a Louis ponad 1000 km

Podczas wędrówki w 2014 r. młody bocian Louis przeleciał ponad 1000 km i przezimował w Hiszpanii. Bocian Redrunner, jeden z przywódców swojej grupy, pokonał prawie 4000 km i zimował w Afryce Północnej. Według badaczy z Instytutu Maxa Plancka ptaki, które dużo machają skrzydłami, nie lecą tak daleko jak te, które machają mało.[9]

Źródło: Max-Planck-Gesellschaft, Storks on the wing , Data publikacji: 2018.05.24, Data odczytu: 2026.10.19

## 23 Dane GPS 158 bocianów pokazały, że młode lecą tam, gdzie inne

Naukowcy przeanalizowali 10-letni zbiór codziennych pozycji GPS 158 bocianów białych, od 3-miesięcznych młodych po 9-letnie ptaki. Bociany w każdym wieku wybierały trasy, na których leciało wiele innych bocianów. Z doświadczeniem ta skłonność słabła, a starsze ptaki przy lepszych warunkach do lotu chętniej wybierały mniej uczęszczane trasy. Podążanie za innymi może pomagać znaleźć niewidoczne kominy ciepłego powietrza.[16]

Źródło: Max-Planck-Gesellschaft, Storks fly with a little help from their friends , Data publikacji: 2024.04.12, Data odczytu: 2026.10.19

## 24 EURING zgromadził ponad 75 tys. stwierdzeń zaobraczkowanych bocianów białych

W 2012 r. w europejskim banku danych obrączkarskich EURING było 12 698 stwierdzeń martwych bocianów białych z obrączkami i 62 408 stwierdzeń żywych ptaków. Najwięcej danych, 3207 martwych i 35 110 żywych ptaków, pochodzi z lat 2000–2009. Najwięcej stwierdzeń martwych ptaków (2366) dostarczyła niemiecka centrala Hiddensee, a żywych (19 067) holenderska centrala w Arnhem. Dla bociana czarnego bank ma 240 stwierdzeń martwych i 1106 żywych ptaków.[17][18]

Źródła: EURING, EURING Data Bank geographical index: Ciconia ciconia , Data odczytu: 2026.10.20; EURING, EURING Data Bank geographical index: Ciconia nigra , Data odczytu: 2026.10.20

## Bocian czarny i inne bociany

## 25 Marabut, największy bocian, ma 150 cm wzrostu

Marabut jest największym bocianem: ma 150 cm wysokości i 2,6 m rozpiętości skrzydeł. Dla porównania wszystkie bociany mierzą od około 60 cm do ponad 150 cm wysokości. Marabuty jedzą padlinę i często żerują razem z sępami, nad którymi dominują. Mają też zwisający, czerwony worek gardłowy, który potrafią nadmuchać.[19][2]

Źródła: Encyclopaedia Britannica, Marabou , Data odczytu: 2026.10.20; Encyclopaedia Britannica, Stork , Data odczytu: 2026.10.20

## 26 62,5% gniazd bociana czarnego w regionie łódzkim było na dębach

W 2001 r. liczebność bociana czarnego w Polsce szacowano na 1100–1200 par. W badaniu z regionu łódzkiego 35 gniazd tego gatunku, czyli 62,5%, znajdowało się na dębach. Pozostałe były głównie na sosnach (23%) i olszach czarnych (12,5%). Spośród 35 dębów z gniazdami 22 miały pierśnicę ponad 80 cm, a 4 ponad 130 cm. W 2010 r. w województwie łódzkim żyło około 70 par bociana czarnego, a w latach 2002–2010 z gniazda wylatywało średnio 2,1–3,1 młodego.[20]

Źródło: Zieliński P. i in., Czy ochrona strefowa miejsc gniazdowych bociana czarnego Ciconia nigra jest wystarczająca? , Data odczytu: 2026.10.19

## 27 Bocian czarny łowi szczupaki i piskorze

W 2006 r. na Nizinie Mazowieckiej gniazdowało 58 par bocianów czarnych, a ich sukces lęgowy wynosił 79,31%. Podstawą pożywienia bociana czarnego są ryby, m.in. szczupaki i piskorze, oraz żaby, głównie brunatne. Na miejsca lęgowe ten gatunek najchętniej wybiera podmokłe lasy

olszowe, czyli olsy, w których stoi woda.[21]

Źródło: Kaługa I., Aktywna ochrona bociana czarnego *Ciconia nigra* i jego siedlisk , Data odczytu: 2026.10.19

## 28 82% młodych bocianów czarnych z Niemiec leciało szlakiem zachodnim

Naukowcy przeanalizowali dane GPS 70 młodych bocianów czarnych z Niemiec z pierwszych 3 lat ich wędrówek. Aż 82% ptaków wybrało zachodni szlak wędrówkowy, a 16% wschodni. Środkowym szlakiem przez Włochy lub Grecję poleciały tylko 2 osobniki. W ciągu pierwszych 3 lat życia obszar zimowania młodych bocianów czarnych zmniejszył się o prawie 60%.[22]

Źródło: Fisel F. i in., Influence of age on spatial and temporal migratory patterns of Black Storks from Germany , Data publikacji: 2024.04.02, Data odczytu: 2026.10.20

## Bociany w Polsce

### 29 W 2024 r. w Polsce gniazdowało około 45 tys. par bocianów

Według wstępnych wyników międzynarodowego spisu z 2024 r. w Polsce gniazdowało około 45 tys. par bocianów białych. To mniej więcej 1/6 światowej populacji, liczącej około 280 tys. par. Międzynarodowe spisy bocianów odbywają się co 10 lat. W Polsce gniazda odwiedzali w czerwcu i lipcu 2024 r. naukowcy, ornitolodzy i wolontariusze.[23]

Źródło: Nauka w Polsce (PAP), Na terenie Polski żyje ok. 45 tysięcy par bocianów , Data publikacji: 2025.04.05, Data odczytu: 2026.10.15

### 30 Co 4. bocian jest Polakiem: w latach 2004–2005 Polska miała 52,5 tys. par

Według spisu z lat 2004–2005 w Polsce gniazdowało około 52,5 tys. par bocianów białych, najwięcej ze wszystkich krajów Europy. Autorzy poradnika ochrony bociana podsumowali to hasłem: co czwarty bocian jest Polakiem. Podczas VII Międzynarodowego Spisu Bociana Białego w 2014 r. w Polsce gniazdowało już 42–43 tys. par.[24][5]

Źródła: Towarzystwo Przyrodnicze „Bocian”, Poradnik ochrony bociana białego (2012) , Data odczytu: 2026.10.20; Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Poradnik ochrony bociana białego (wyd. II poprawione, 2017) , Data odczytu: 2026.10.20

### 31 Na Mazowszu w 2024 r. gniazdowało 7650 par bocianów

W 2024 r. w województwie mazowieckim gniazdowało 7650 par bocianów, o 7% więcej niż w 2014 r. W lubelskim było około 5600 par, a w wielkopolskim około 2400. W lubuskim przybyło 30% bocianów, ale w pomorskim i kujawsko-pomorskim ubyło ich około 20%. Mniej bocianów niż przed 10 laty było też na Dolnym Śląsku i Opolszczyźnie.[23]

Źródło: Nauka w Polsce (PAP), Na terenie Polski żyje ok. 45 tysięcy par bocianów , Data publikacji: 2025.04.05, Data odczytu: 2026.10.15

### 32 W Żywkowie gniazduje nawet 45 par bocianów

W Żywkowie w sezonie lęgowym gniazduje około 45 par bocianów białych, a po sezonie odlatuje stąd na południe 150–200 ptaków. Wieś zastępną z największej populacji bociana białego w jednej miejscowości. Ok. 1821 r. miała 44 mieszkańców, a w 1928 r. 54. W Żywkowie działa gospodarstwo rolne Polskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków.[25]

Źródło: Warmińsko-Mazurski Fundusz Filmowy, Żywkowo – Stork Village , Data odczytu: 2026.10.20

### 33 Przy wysypiskach powstają kolonie bocianów

W 2024 r. bocianów najbardziej przybyło w dolinach rzek, ale wiele doniesień z całego kraju mówi też o skupiskach bocianów przy składowiskach odpadów, np. koło Gorzowa. Według koordynatora spisu, dr. Marcina Tobótki, część populacji zaczęła żywić się resztkami organicznymi z wysypisk, a przy otwartych składowiskach powstały nawet kolonie.[23]

Źródło: Nauka w Polsce (PAP), Na terenie Polski żyje ok. 45 tysięcy par bocianów , Data publikacji: 2025.04.05, Data odczytu: 2026.10.15

### 34 Na Mazowszu prąd zabijał około 550 bocianów rocznie

W latach 2008–2010 na samym Mazowszu na stacjach transformatorowych i urządzeniach energetycznych ginęło co roku około 550 bocianów, czyli około 7% lokalnej populacji. Najczęściej giną młode, które uczą się latać. Do schroniska koło Siedlec w latach 2004–2009 trafiło około 150 bocianów porażonych prądem.[26]

Źródło: Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Zagrożenia , Data odczytu: 2026.10.15

### 35 Bocian jest chroniony ściśle i wymaga ochrony czynnej

Według PTOP bocian biały jest objęty ścisłą ochroną gatunkową i należy do gatunków wymagających ochrony czynnej. W Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt i według IUCN to gatunek najmniejszej troski. Bocian figuruje też w załączniku I unijnej dyrektywy ptasiej.[4]

Źródło: Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Biologia , Data odczytu: 2026.10.15

### 36 Dzień Bociana Białego obchodzimy od 2003 r.

Dzień Bociana Białego obchodzony jest 31 maja od 2003 r. Święto powstało z inicjatywy Polskiego Towarzystwa Przyjaciół Przyrody „pro Natura”. Ma przybliżyć życie bocianów, ich miejsce w polskiej kulturze i krajobrazie oraz zagrożenia dla gatunku. Bociana czcili już starożytni Egipcjanie, a w Chinach był znakiem synowskiej miłości.[1]

Źródło: Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Bocianie święto , Data publikacji: 2024.05.31, Data odczytu: 2026.10.15

## Bociany w liczbach

#### Parametr | Wartość

Masa ciała bociana białego | 2,5–4,4 kg

Rozpiętość skrzydeł bociana białego | 180–218 cm

Wysiadywanie jaj | 33–35 dni

Od wykucia do pierwszych prób lotu | około 60–65 dni

Średnia masa gniazda | około 300 kg

Dzienny dystans w wędrówce | około 340 km

Młode, które nie przeżywają 1. wędrówki | około 60%

Pary bocianów białych w Polsce (2004–2005 / 2014 / 2024) | około 52,5 tys. / 42–43 tys. / około 45 tys.

Pary bocianów białych na świecie | około 280 tys.

Pary bocianów czarnych w Polsce (2001) | 1100–1200

Źródła danych: RDOŚ w Bydgoszczy, RDOŚ w Olsztynie, PTOP, Towarzystwo Przyrodnicze „Bocian”, Nauka w Polsce (PAP),

Zieliński i in. 2011. Stan na 20 października 2026 r.

## Mity i fakty o bocianach

FAŁSZ

### „Klekot to głos bociana”

Bociany nie mają w pełni rozwiniętej krtani dolnej, czyli narządu głosu ptaków, i są prawie nieme. Klekot to dźwięk dzioba, którym bociany głośno kłapią.[2]

Źródło: Encyclopaedia Britannica, Stork , Data odczytu: 2026.10.15

FAŁSZ

### „Wystarczy postawić słup z platformą, a bociany na pewno się wprowadzą”

Badania PTOP wykazały, że zupełnie nowe platformy zbudowane przez ludzi nie zostały zajęte, nawet z warstwą materiału ze starych gniazd i pobielone. Dlatego wiele platform stoi pustych.[6]

Źródło: Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Bocianie gniazdo , Data publikacji: 2020.12.10, Data odczytu: 2026.10.15

FAŁSZ

### „Bocian przynosi dzieci”

PTOP zalicza przynoszenie dzieci do cech przypisywanych bocianom w tradycji, które niekoniecznie zgadzają się z wiedzą biologiczną. Bocian jest za to w Polsce jednym z symboli narodowych, rozpoznawanym w kraju i za granicą.[4]

Źródło: Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Biologia , Data odczytu: 2026.10.15

FAŁSZ

### „Bociany przesypiają zimę albo zamieniają się w myszy”

Już Arystoteles sądził, że bociany zapadają w sen zimowy, a w średniowiecznej Europie wierzono, że zimą zmieniają się w myszy. Te wyobrażenia obalił bocian zastrzelony w 1822 r. w Meklemburgii z afrykańską strzałą w szyi.[13]

Źródło: Nordkurier, Einzigartiger Fund an der Ostsee: Der Storch mit dem Pfeil, der die Wissenschaft veränderte , Data publikacji: 2026.01.09, Data odczytu: 2026.10.19

FAŁSZ

### „Wszystkie bociany białe odlatują na zimę do Afryki”

W Portugalii liczba zimujących bocianów wzrosła z 1187 w 1995 r. do 10 020 w 2008 r. Osiedłe ptaki korzystają z gniazd przez cały rok i żerują na wysypiskach.[12]

Źródło: Gilbert N.I. i in., Are white storks addicted to junk food? , Data publikacji: 2016.03.15, Data odczytu: 2026.10.20

## Źródła

1. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Bydgoszczy, Bocianie święto. Adres: <https://www.gov.pl/web/rdos-bydgoszcz/bocianie-swieto>. Data publikacji: 2024.05.31. Data odczytu: 2026.10.15.

2. Encyclopaedia Britannica, Stork. Adres: <https://www.britannica.com/animal/stork>. Data odczytu: 2026.10.15.
3. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie, Ochrona warminsko-mazurskiej populacji bociana białego. Adres: <https://www.gov.pl/web/rdos-olsztyn/ochrona-warminsko-mazurskiej-populacji-bociana-bialego>. Data publikacji: 2024.11.25. Data odczytu: 2026.10.15.
4. Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Biologia. Adres: <https://www.ptop.org.pl/ochrona/ptaki/bocian-bialy/bocian-bialy-w-ne-polsce-life/o-bocianie-biaym/biologia.html>. Data odczytu: 2026.10.15.
5. Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Poradnik ochrony bociana białego (wyd. II poprawione, 2017). Adres: [https://fs.siteor.com/bocian/files/Downloads/20250131211714/PTOP\\_broszura\\_bocian\\_PL%281%29.pdf](https://fs.siteor.com/bocian/files/Downloads/20250131211714/PTOP_broszura_bocian_PL%281%29.pdf). Data odczytu: 2026.10.20.
6. Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Bocianie gniazdo. Adres: <https://www.ptop.org.pl/ochrona/ptaki/bocian-bialy/bocian-bialy-w-ne-polsce-life/badania-monitoring/1548-bocianie-gniazdo.html>. Data publikacji: 2020.12.10. Data odczytu: 2026.10.15.
7. Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Podsumowanie pięcioletniego 2021-2025 monitoringu bocianów białych. Adres: <https://www.ptop.org.pl/ochrona/ptaki/bocian-bialy/bocian-bialy-w-ne-polsce-life/badania-monitoring/1974-podsumowanie-piecioletniego-2021-2025-monitoringu-bocianow-bialych.html>. Data publikacji: 2025.09.29. Data odczytu: 2026.10.15.
8. Rotics S. i in., The challenges of the first migration: movement and behaviour of juvenile vs. adult white storks with insights regarding juvenile mortality. Wydawca: Journal of Animal Ecology. Wydanie: t. 85, nr 4, 2016. Strony: 938–947. Adres: <https://doi.org/10.1111/1365-2656.12525>. Data publikacji: 2016.05.19. Data odczytu: 2026.10.20.
9. Max-Planck-Gesellschaft, Storks on the wing. Adres: <https://www.mpg.de/12041435/storks-group-behaviour>. Data publikacji: 2018.05.24. Data odczytu: 2026.10.20.
10. Flack A. i in., Costs of migratory decisions: A comparison across eight white stork populations. Wydawca: Science Advances. Wydanie: t. 2, nr 1, 2016. Strony: e1500931. Adres: <https://doi.org/10.1126/sciadv.1500931>. Data publikacji: 2016.01.22. Data odczytu: 2026.10.15.
11. Nature Middle East (Sedeer El-Showk), Stork Trek: migratory costs and strategies. Adres: <https://www.natureasia.com/en/nmiddleeast/article/10.1038/nmiddleeast.2016.6>. Data publikacji: 2016.01.27. Data odczytu: 2026.10.20.
12. Gilbert N.I. i in., Are white storks addicted to junk food? Impacts of landfill use on the movement and behaviour of resident white storks (*Ciconia ciconia*) from a partially migratory population. Wydawca: Movement Ecology. Wydanie: t. 4, 2016. Strony: art. 7. Adres: <https://doi.org/10.1186/s40462-016-0070-0>. Data publikacji: 2016.03.15. Data odczytu: 2026.10.20.
13. Nordkurier, Einzigartiger Fund an der Ostsee: Der Storch mit dem Pfeil, der die Wissenschaft veränderte. Adres: <https://www.nordkurier.de/regional/mecklenburg-vorpommern/einzigartiger-fund-an-der-ostsee-der-storch-mit-dem-pfeil-der-die-wissenschaft-veraenderte-4245078>. Data publikacji: 2026.01.09. Data odczytu: 2026.10.20.
14. National Audubon Society, What This Gruesome Stork Taught Us About Bird Migration. Adres: <https://www.audubon.org/magazine/what-gruesome-stork-taught-us-about-bird-migration>. Data publikacji: 2023.10.30. Data odczytu: 2026.10.20.
15. Flack A. i in., From local collective behavior to global migratory patterns in white storks. Wydawca: Science. Wydanie: t. 360, nr 6391, 2018. Strony: 911–914. Adres: <https://doi.org/10.1126/science.aap7781>. Data odczytu: 2026.10.20.
16. Max-Planck-Gesellschaft, Storks fly with a little help from their friends. Adres: <https://www.mpg.de/21823848/storks-fly-with-a-little-help-from-their-friends>. Data publikacji: 2024.04.12. Data odczytu: 2026.10.19.
17. EURING, EURING Data Bank geographical index: *Ciconia ciconia*. Adres: <https://www.euring.org/edb/species-maps/sp01340.htm>. Data odczytu: 2026.10.20.
18. EURING, EURING Data Bank geographical index: *Ciconia nigra*. Adres: <https://www.euring.org/edb/species-maps/sp01310.htm>. Data odczytu: 2026.10.20.
19. Encyclopaedia Britannica, Marabou. Adres: <https://www.britannica.com/animal/marabou-bird>. Data odczytu:

2026.10.20.

20. Zieliński P. i in., Czy ochrona strefowa miejsc gniazdowych bociana czarnego *Ciconia nigra* jest wystarczająca?

Wydawca: Studia i Materiały CEPL w Rogowie. Wydanie: R. 13, z. 2 (27), 2011. Strony: 49–56. Adres:

[https://cepl.sggw.edu.pl/wp-content/uploads/sites/75/2021/08/SiM\\_27\\_07\\_Zielinski\\_i\\_in.pdf](https://cepl.sggw.edu.pl/wp-content/uploads/sites/75/2021/08/SiM_27_07_Zielinski_i_in.pdf). Data odczytu: 2026.10.19.

21. Kaługa I., Aktywna ochrona bociana czarnego *Ciconia nigra* i jego siedlisk. Wydawca: Studia i Materiały Centrum

Edukacji Przyrodniczo-Leśnej. Wydanie: R. 9, z. 2/3 (16), 2007. Strony: 386–392. Adres:

[https://cepl.sggw.edu.pl/wp-content/uploads/sites/75/2021/08/SiM16B\\_07\\_Kaluga\\_AKTYWNA\\_OCHRONA\\_BOCIANA\\_CZARNEGO.pdf](https://cepl.sggw.edu.pl/wp-content/uploads/sites/75/2021/08/SiM16B_07_Kaluga_AKTYWNA_OCHRONA_BOCIANA_CZARNEGO.pdf). Data odczytu: 2026.10.19.

22. Fisel F. i in., Influence of age on spatial and temporal migratory patterns of Black Storks from Germany. Wydawca:

Journal of Ornithology. Wydanie: t. 165, 2024. Strony: 861–868. Adres: <https://doi.org/10.1007/s10336-024-02170-3>. Data

publikacji: 2024.04.02. Data odczytu: 2026.10.20.

23. Nauka w Polsce (PAP), Na terenie Polski żyje ok. 45 tysięcy par bocianów. Adres:

<https://naukawpolsce.pl/aktualnosci/news,107358,na-terenie-polski-zyje-ok-45-tysiecy-par-bocianow.html>. Data publikacji: 2025.04.05. Data odczytu: 2026.10.15.

24. Towarzystwo Przyrodnicze „Bocian”, Poradnik ochrony bociana białego (2012). Adres:

[https://otop.org.pl/wp-content/uploads/2016/08/Poradnik\\_ochrony\\_bociana.pdf](https://otop.org.pl/wp-content/uploads/2016/08/Poradnik_ochrony_bociana.pdf). Data odczytu: 2026.10.20.

25. Warmińsko-Mazurski Fundusz Filmowy, Żywkowo – Stork Village. Adres:

<https://funduszfilmowy.warmia.mazury.pl/en/lokacje-filmowe/zywkowo-stork-village/>. Data odczytu: 2026.10.20.

26. Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Zagrożenia. Adres:

<https://www.ptop.org.pl/ochrona/ptaki/bocian-bialy/bocian-bialy-w-ne-polsce-life/o-bocianie-biaym/zagrozenia.html>. Data odczytu: 2026.10.15.